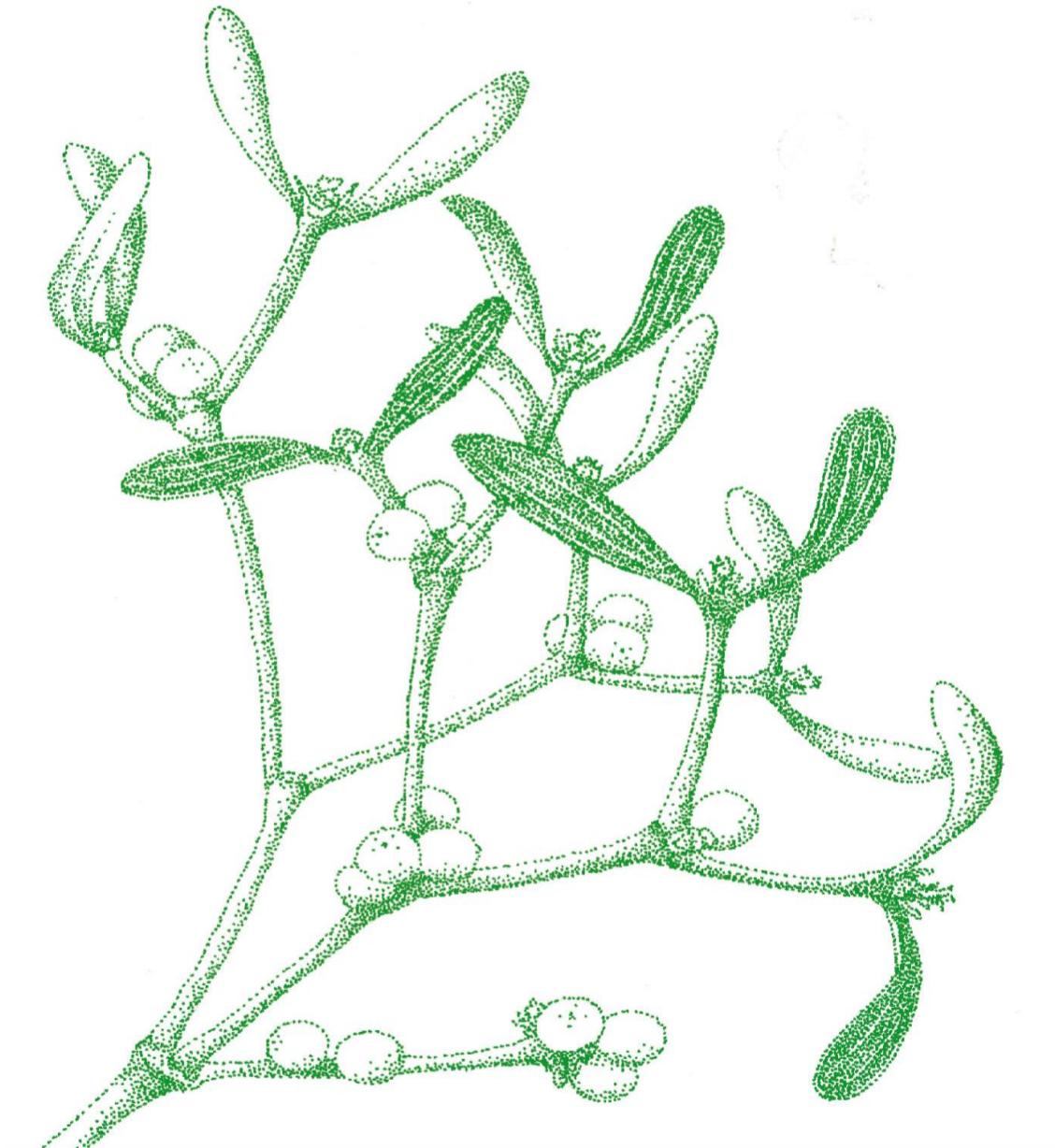


de Haamsjeut



IVN Meerssen

Zomer 2024

de Haamsjeut

Zomernummer 2024

2^{de} jaargang, nr. 2

Redactie de Haamsjeut

André Ament

Leo Biolders

Pascalie Satijn

Inhoudsopgave

Van de Bestuurstafel, Marianne van den Berg	1
Lente-excursie Savelsbos, Wil Lemmens en Riekie Notten	3
De perzik komt uit China, Jan van Dingenen	11
Plaatsing huiszwaluwentil, Riekie Notten	15
Stoeplantjes, Els Derks-van der Wiel	17
Plakkende Slakken, Paul Notten	20
Water, Water, Water!, Paul Notten	22
Ringen van Vogels, Paul Notten en Frans Schoonbrood	25
Lokgeluiden voor de huiszwaluw, Jan de Veen	27
Bloemen en Beestjes, Gwendolijn van Hulst	29
IVN Vlindertuin Meerssen, Els Derks-van der Wiel	31
De Boerenzwaluw, Jan de Veen	34

de Haamsjeut van IVN Meerssen

verschijnt 4 keer per jaar. Kopij voor het verenigingsblad kan worden
aangeleverd via: andreament47@gmail.com T 06 44189017

De auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel.

De tekeningen in deze Haamsjeut zijn van de hand van Jan van Dingenen.

Van de Bestuurstafel

Marianne van den Berg

Beste lezer,

Geweldig nieuws! Wij hebben van de gemeente Meerssen een strook grond in beheer gekregen. Deze grond is de afgelopen jaren door de stichting Butterfly House aangelegd en onderhouden als vlindertuin. In goed onderling overleg heeft IVN Meerssen deze tuin nu overgenomen. De tuin ligt aan het Heiveld, nummer 2, in Bunde, naast het terrein van de scouting. Onze mensen van de werkgroep landschapsonderhoud hebben al veel onderhoud gepleegd, zodat we nu weer over de paden kunnen lopen. En de mensen van de plantenwerkgroep zijn vol enthousiasme een lijst aan het maken van alle planten, struiken en bomen, die ze daar tegenkomen. Veel inheemse planten. En insecten, waaronder bijzondere rupsen en libellen. Veel vlinders hebben we nog niet gezien, maar volgens de vlinderstichting zitten we nu in een vlinderdipje. Elders in dit blad vertellen Els Derks en de coördinator van deze vlindertuin, Gwendolijn van Hulst, uitgebreid hierover.

Onze kennismakingsdag, zaterdag 15 juni, met de burens van het Heiveld en met bewoners van Bunde, trok zeker belangstelling, ook van de gemeente. Mensen en hun (klein)kinderen vonden het leuk om rond te kijken en iets te leren. Hulde voor onze groene mensen, die heel veel wisten te vertellen over de tuin en de begroeiing. Zelfs ik weet nu wat een ratelaar is. Je kunt de tuin dagelijks bekijken en wat mijmeren over de natuur. Je kunt ook af en toe wat licht onderhoud doen. Graag zelfs! Meld je dan van tevoren aan bij onze coördinator Gwendolijn op ivnvlindertuinmeerssen@gmail.com.

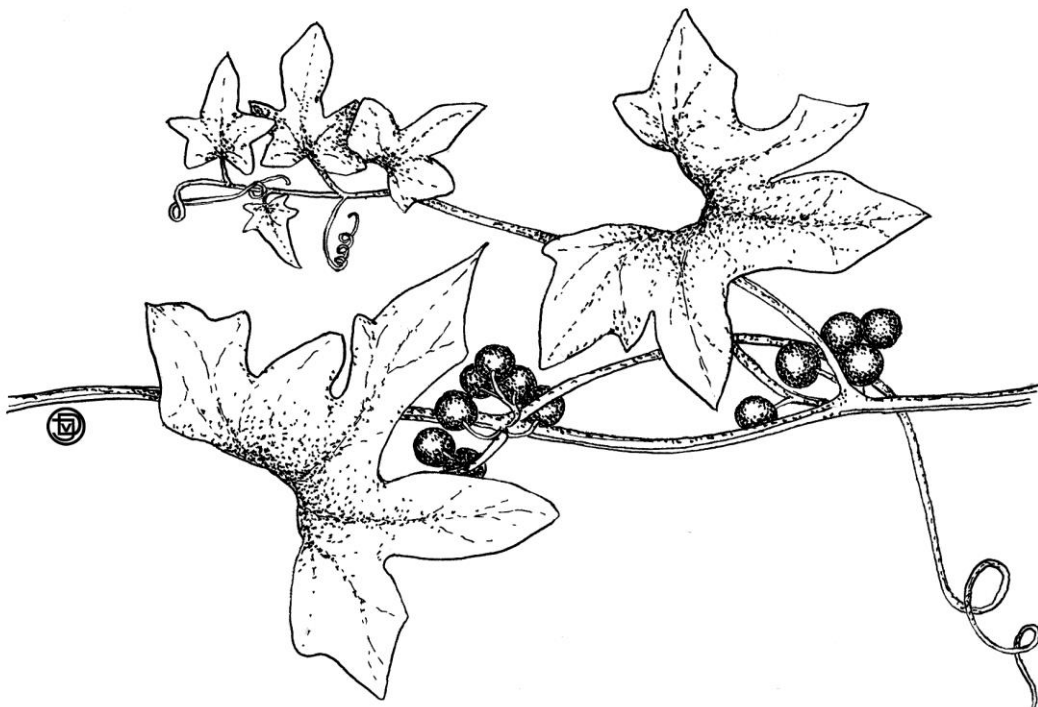
Dit voorjaar is weer de wandelcursus georganiseerd. Deze cursus bestaat uit een kennismakingsavond en 5 wandelingen door de mooie natuur van onze gemeente. Dit alles onder leiding van onze natuurgidsen. Ook dit

jaar was de belangstelling groot. Een aantal mensen heeft zich hierna aangemeld als lid van IVN Meerssen. Volgend jaar maar eens kijken of we twee van deze cursussen kunnen houden.

Een ander type wandeling is het buurtommetje. Dat kan in en rond een bedrijf zijn. Maar het kan ook een stukje geschiedenis vertellen. Of gewoon een korte wandeling door een mooi stukje Meerssen en omgeving. Heb je zelf een leuk idee hiervoor? Vertel het aan ons secretariaat: ivnmeerssen@gmail.com.

Zoals je weet organiseren we ook veel andere activiteiten, bijvoorbeeld het ringen van jonge uiltjes. Heel leuk om te zien, zeker voor kinderen. Onze activiteitenlijst vind je elders in dit blad en op onze website. Suggesties voor activiteiten zijn altijd welkom.

Namens het bestuur wens ik je een stralende zomer toe met veel natuurplezier!



Lente-excursie Savelsbos

Wil Lemmens en Riekie Notten

Inleiding

De winter is net een aantal dagen het land uit en de lente begint zoals de winter eindigt. De temperatuur is 5° C, de lucht is grauw en het hagelt soms flink. De regendruppels twijfelen ook niet, maar wij als deelnemers wel. De wandelingen of excursies gaan altijd door bij IVN behalve als de oranje vlag wordt gehesen. Uiteindelijk blijven in totaal 7 deelnemers over die toch de schijnbare barre tocht op zondag 24 maart 2024 willen maken. We

Voorjaarsbloeiers



zijn nog nauwelijks onderweg en het stopt met regenen terwijl de wind een beetje rustiger is geworden. Dan is het tijd om de deelnemers te verrassen met het thema van deze dag. Naast de voorjaarsbloeiers willen we deze keer wat langer stilstaan bij de 'netelen' en de 'look-en'. Deze excursie

hebben we eerder in 2018 gedaan en we hebben toen een aantal voorjaarsbloeiers de revue laten passeren, zoals de Witte en Gele Bosanemonen, de Slanke Sleutelbloem en het Paarsblauwe Bos- en Maartsviooltje. De lezer willen we graag laten meegenieten van dit mooie lentetafereel van deze Witte en Gele Bosanemonen.

Netelen

Terug naar het thema van de 'netelen' (netels) en de 'look-en'. De eerste netel die we letterlijk onder de loep leggen is de Brandnetel. Wie kent hem niet! Wie is niet eens geprikt door deze plant? 'Maar hoe zit dat nu precies?' is een van de vragen van de deelnemers? De Brandnetel heeft

brandharen aan de stengel en aan de bovenzijde en rand van het blad. Uit deze brandharen komen histamine en diverse zuren vrij. Onze huid reageert daarop met een allergische reactie in de vorm van rood worden en jeuken. Die jeuk kan overigens met bladeren van de Weegbree

Brandnetel



bestreden worden. Die vind je meestal vlak bij Brandnetel in de buurt. Als dat niet helpt, dan kun je een zalf met menthol, aloë vera op de jeukende huid smeren. Een bekend huis-tuin-en-keuken-middeltje is azijn.

De stengel van de Brandnetel is vierkantig en de bladeren staan kruisgewijs ten opzichte van elkaar. Deze plant is ook een waardplant voor de rupsen van sommige dagvlinder-soorten, waaronder atalanta, dagpauwoog, gehakelde aurelia en kleine vos. De Brandnetel wordt ook in de keuken gebruikt, bijvoorbeeld voor soep of kruidenthee. Door de bladeren te koken of te drogen verliezen de brandharen hun werking. Deze planten kunnen groot worden en hele oppervlakken overwoekeren, vooral als er veel stikstof in de bodem aanwezig is. Het is een echte stikstof-indicator.

Opvallend is de goede kennis van de deelnemers over de planten waardoor een uitgebreide informatie-uitwisseling plaatsvindt. Met het thema 'netelen' in gedachte lopen we een aantal meters verder en zien wederom een netel. Dit keer is het de Witte Dovenetel die al staat te pronken met zijn witte bloemen.

Het is het schoolvoorbeeld van een plant uit de Lipbloemen-familie. Ook deze plant heeft een vierkante, holle stengel en kruisgewijze bladeren die zacht

Witte dovenetel



aanvoelen. De fraaie witte lipbloemen staan rondom de stengel, maar bij een nadere blik is te zien dat het eigenlijk twee groepen aan twee zijden van de stengel zijn. We noemen dit een schijnkrans.

Aan de voet van de steel zijn de bladeren hartvormig, aan de top meer langwerpig. De bladeren lijken nogal sterk op die van de Brandnetel. Ze zijn ook sterk behaard, maar het zijn geen brandharen. De naam dovenetel is hiervan afgeleid, hij brandt namelijk niet. Bovendien is het sap uit de bladeren van de dovenetel te gebruiken om de pijn van een steek van een brandnetel te verminderen. Hij 'dooft' als het ware de pijn.

Door de zoete smaak van de witte bloemetjes kun je ze goed verwerken in een nagerecht, maar je kunt ze ook in een salade doen. Ook de bladeren van deze heerlijke plant zijn eetbaar, daar kun je, net als met brandnetels, thee van zetten. De bloemen worden druk bezocht door bijen en hommels.

Paarse Dovenetel



Nu we zo thuisraken in de netels gaan we snel op zoek naar de volgende. En jawel, daar zien we de Paarse Dovenetel.

Hij is qua formaat kleiner dan de Brandnetel en de Witte Dovenetel. Deze netel is toch wat aparter omdat het een eenjarige plant is die gedurende dat jaar de hele levenscyclus doorloopt. Je ziet hem tijdens zachte winters vaak bloeien en vaak kleuren de bladeren ook een beetje paars. Je treft deze plant vaak aan op akkers, in bermen en moestuinen.

Nu willen we ook de Gele Dovenetel zien, maar gedurende onze speurtocht komen we hem niet tegen. In de eigen tuin staat hij wel al te pronken. Wie weet komen we hem bij een van onze volgende excursies nog tegen.

Hier eindigt het eerste thema over de netelen van deze excursie.

Look-en

We gaan nu op zoektocht naar de 'look-en'; ons tweede thema. De eerste plant hebben we allang gespot en dat is niet vreemd in het Savelsbos.

Het is de Daslook die overal om ons heen te vinden is. Hij/zij staat op het punt om zijn witte bloemen te ontfouwen. Wist de lezer dat deze plant

behoort tot de

Narcisfamilie? Dat deze plant zeldzaam is, weet

de natuurkenner

intussen. Hij/zij heeft een

sterke uiengeur en dat

hebben we intussen

gemerkt. Deze sterke

uiengeur neemt alleen

maar toe als hij/zij begint

af te sterven. De schrijver

weet soms niet of het nu

mannelijke of vrouwelijke

planten zijn. Mocht ik in het kader van de genderdiscussie ernaast zitten,

bij deze mijn welgemeend excuus. De soort aanduiding (ursinum = van de

beren) is ontstaan door het oude bijgeloof dat beren na hun winterslaap

zich eerst aan deze plant tegoed deden. Dit is er ook de oorzaak dat de

plant af en toe ook berenlook wordt genoemd. De Duitse benaming

Bärlauch duidt daarop. De naam Daslook kan afgeleid zijn van dassen,

die in burchten in de grond leven en waar deze planten boven op kunnen

groeien. En dat klopt helemaal als we weer een dassenburcht zien.

Daslook



Dat brengt me op de woordspeling van een Maastrichtse vriend die Daslook als volgt omschreef:

- *È look is een gat, in het Maastrichts.*
- *Das is een onzijdig lidwoord in het Duits.*
- *Das look, Das Loch, een gat, een onzijdig gat in het Duits.*

Snapt de lezer dat de schrijver het ook niet meer weet met al die geslachten!

Terug naar het Daslook. Deze heeft brede bladeren en lijken sterk op die van de Lelietjes-van-dalen. Pas op, want die bladen zijn giftig! De sterksmakende bladeren van de Daslook kunnen rauw fijngehakt gebruikt worden in salades en in soepen. Je kunt er zelfs pesto van maken. Dit was dan de eerste analyse van een 'look'.

Kraailook



We struinen verder en zien de gevlekte Aronskelk en de eerste aanzet van de Salomonszegel. Waar zou het volgende 'look' te vinden zijn? Als je doelgericht kijkt dan vind je het vaak ook. En warempel; een van de deelnemers spot het Kraailook.

Deze plant lijkt verrassend veel op Bieslook. Beiden behoren tot de Narcisfamilie net zoals het Daslook. Ook deze plant is in het vroege voorjaar goed eetbaar net zoals Bieslook. De plant heeft ondergronds een bol met daaraan een bosvormig wortelstelsel. Als je zo'n bol

openpeutert, zie je dat het eigenlijk een samenstel is van alle bladeren met in het midden een nog niet gestrekte stengel voor de bloeiwijze. Zo'n bol mag je dus eigenlijk niet vergelijken met wat bij andere planten de wortel is, maar in feite is zo'n bol een hele plant in het klein, met eronder de wortels die een bos vormen. De bloei in de vroege zomer blijft beperkt tot enkele bloemetjes die kunnen variëren van purper tot roze of tot witachtig groen. Na deze uitleg wandelen we weer verder en op zoek naar het volgende 'look'.

Als echte speurneuzen zoeken we naarstig naar het Look-zonder-Look. Ook deze missie slaagt als we iemand horen roepen: “Hier staan ze!”

Het is een algemeen voorkomende plant die behoort tot de kruisbloemenfamilie. Binnen de kruisbloemenfamilie is de soort gemakkelijk te herkennen aan de witte bloemen, het blad en de geur. Na het wrijven van een blad komt er een geur vrij die volgens sommigen op uien lijkt, maar door de meeste mensen als knoflook wordt aangeduid. De plant dankt hieraan ook zijn naam. Het ruikt naar look maar is botanisch niet verwant aan look. Hiermee is een einde gekomen aan het thema over ‘Look-en’.

Look-zonder-Look



We vervolgen onze tocht en zien onderweg ook paaltjes met een gekleurde kop midden in een stuk open terrein met allerlei planten. We

Amandelwolfsmelk



kijken elkaar verbaasd aan en denken hetzelfde. Door deze focus lopen de mensen natuurlijk naar die paaltjes om te weten wat daar te zien of te vinden is. Als gidsen weten we wat er staat, dus lopen we er heel voorzichtig naartoe. Wat we zien is de Amandelwolfsmelk.

Deze zeer zeldzame plant kan als ze ouder wordt een half struik karakter hebben. Dat komt doordat de onderste delen van de stengels verhouten, roodachtig van kleur worden en in het jaar van bloei geen bladeren meer hebben in dat onderste deel. Wat wij zien zijn jonge plantjes met geelgroene schijnbloemen.

Let wel op bij de Wolfsmelk-soorten omdat ze een giftig sap bevatten dat vrijkomt als je de plant snoeit. Dus opgelet met kinderen en dieren.

Valse Salie



We lopen voorzichtig verder en staan stil bij weer een gekleurd paaltje. Wat we hier zien is de Valse Salie. Omdat de plant pas in de zomer bloeit, hebben we een internetfoto gebruikt om de herkenbaarheid te vergroten. Het is een bossige, overblijvende plant uit de Lipbloemenfamilie en kan 30-70 cm hoog worden. Ondergronds heeft de Valse Salie uitlopers, waardoor er uitgaande van een moederplant een flink aantal planten in de directe omgeving staat die in feite tot die moederplant behoren. Echte klonen dus. De bouw van de plant lijkt wel wat op de bouw van de Echte Salie, maar dat is het niet, vandaar dat deze Valse Salie heet. De bladeren missen ook de geur van salie. Deze plant wordt door verschillende soorten wilde bijen (met name hommels) bezocht en is de waardplant voor de Bospareelmoervlinder.

Waar ons oog ook op valt zijn een aantal paddenstoelen. Dit is de Rood-gerande Houtzwam. Een buisjeszwam waarvan het okerkleurige vruchtvlees taai en hard is en een zure, prikkelende geur heeft. Hij/zij groeit op stammen van naaldbomen, met name sparren, maar komt soms ook voor op loofbomen zoals in dit geval de berk. Je komt hem/haar wel eens tegen op esdoorns en beuken. Het volgende exemplaar is de Kogelhoutskoolzwam. Wel een toepasselijke naam voor deze paddenstoel. Hij/zij leeft op dode

Rood-gerande Houtzwam



stammen en dode plekken van loofbomen. Hij/zij verschijnt eerst in de vorm van donkerbruine 'kogels' op dood hout. De vruchtlichamen worden later zwart en hard. Ze kunnen een doorsnede van 9 cm krijgen. De mening van de deelnemers is dat paddenstoelen toch een aparte tak van sport is in de wereld van de natuur.

Kogelhoutskoolzwam



We genieten van het prachtige uitzicht op het Maasdal en kijken naar de bloesem van de kersenbomen en de Sleedoorn. Op de terugweg zien we nog meer lentebloeiërs zoals de (Gevlekte) Aronskelk en de Salomonszegel. De bloeiende Meidoorn ruiken we volop als we weer terugkeren naar het vertrekpunt.

De deelnemers vinden het bijna een wonder dat we geen enkele regendruppel meer gehad hebben tijdens onze wandeling. Met dit euforisch gevoel strijken we neer bij de plaatselijke horeca en evalueren onder het genot van een bakje koffie of een kopje thee onze belevenissen. Een van de deelnemers vertelt nog een interessant verhaal over kruiden en het maken van geneeskrachtige drankjes en zalfjes. We krijgen er geen genoeg van, maar uiteindelijk is het toch tijd om naar huis te gaan.

Ook nu weer hebben we gemerkt dat het voorwandelen een must is. Hoe kom je anders op de naam van bijvoorbeeld de Kogelhoutskoolzwam? We moesten vooraf dus weer in de boeken duiken en rondstruinen op internet waarbij Wikipedia toch een handig hulpmiddel is.

De perzik komt uit China

Jan van Dingenen

Inleiding

De naam perzik is afgeleid van 'Perzië', het land in het Midden-Oosten dat tegenwoordig meestal Iran wordt genoemd. In dat land werden ooit veel perziken gekweekt en Europa heeft, waarschijnlijk via het Midden-Oosten, kennis gemaakt met dit fruit. De officiële naam is *Prunus persica*, maar de perzik stamt toch echt uit China. Al eeuwenlang doet in China een verhaal de ronde van Tao Yuanming: 'Perzik bloesem lente' dat in 421 na Chr. moet zijn geschreven en dat tegenwoordig ook in het Engels en Nederlands verkrijgbaar is. Perzikkbomen komen daar uiteraard in voor, maar het verhaal gaat over slechte tijden en hoe men door een positieve instelling kan overleven.

'Perzik bloesem lente'



Het boek 'Perzik bloesem lente' beschrijft hoe een visser met zijn boot toevallig een rivier invaart die in een bos ligt dat helemaal bestaat uit perzikbomen in bloei! In het begin is de rivier erg smal, maar hij kan er door varen en komt via een doorvaart door een rots tenslotte bij de bron die in een grot ligt. Daar is een dorp en daar wonen mensen en dieren. Die mensen zijn vriendelijk en vertellen dat hun voorouders tijdens een oorlog hierheen vluchtten en dat er sindsdien nooit iemand deze plek verlaten heeft of er in is gekomen. De visser markeert de route als hij terug vaart, maar niemand heeft die ooit terug gevonden!

Wetenschappelijk onderzoek

Ik heb het boek over de perzikbloesem niet gelezen, maar wel wat er op internet staat over het onderzoek in China naar de teelt van de perzik in dat land. De oudste pitten worden gevonden in het oosten van China in de omgeving van de Jangtse, een van de grootste rivieren van China, die daar in zee uitmondt. De steden Shanghai, Nanjing en Hangzhou liggen daar in de buurt. De hoofdstad Beijing (Peking) ligt een stuk noordelijker, maar het is duidelijk dat de omgeving van de Jangtse al vele eeuwen bewoond is en dat het land er al eeuwen bewerkt wordt. Er woonden dus toen niet alleen jagers/verzamelaars, maar ook boeren!

Bij recent onderzoek in deze omgeving zijn perzikpitten gevonden waaruit men heeft afgeleid dat de bewoners daar al zo'n 7500 jaar geleden (dus ruim 5000 jaar voor Chr!) probeerden de perzikbomen te 'domesticeren'! Dat wil zeggen dat ze de bomen kweekten uit pitten en door stekken! En het lijkt er op dat 'onze' perziken directe afstammelingen zijn van deze prehistorische bomen uit China! Maar eerst de conclusies van het onderzoek.

Conclusies van het onderzoek

De onderzoekers bekeken de min of meer gefossiliseerde pitten van perziken en noteerden de afmetingen in diverse richtingen. Daar zat nog al wat variatie in, maar de conclusie was toch dat men destijds streefde naar grotere en dikkere pitten in de vruchten. En dat wijst weer op dat de vruchten met een grotere pit ook meer eetbaar vruchtvlees hadden. Ook

de conclusie dat men liever een nieuwe boom optrok door stekken of klonen (d.w.z. van de 'oude' boom een tak in de grond steken), zou er op kunnen wijzen dat er nog al wat variatie zat in de nakomelingen die ontstonden via kiemen van de vruchten.

De perzik richting Europa

Het is bekend dat de Japanners de kennis over het kweken en verzorgen van perziken rond 4700 – 4200 voor Chr. konden overnemen van de

Vruchten van de perzik: De rijpe vruchten van de perzik zijn roze rood en het vruchtvlees kan variëren van bijna wit tot bijna rood. Let op de fluwelen huid.
Wikipedia.



Chinezen. Het zuiden van Japan ligt geografisch op ongeveer dezelfde hoogte als de monding van de Jangtse maar er zit toch nog 800 km water tussen!

Meer onze kant op, in India, worden de eerste perzikbomen gemeld in 1700 voor Christus en in Griekenland rond 300 voor Christus. De Romeinen waren weer 200 jaar later. De Perzen werden in deze bron niet genoemd, maar waarschijnlijk kwam de perzik daar dus voor het eerst tussen 1700 en 300 voor Chr. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met het feit dat in die tijd Perzië waarschijnlijk veel groter was dan het huidige Iran.

De perzik en de nectarine

De perzik hoort bij de grote familie van de Rosaceae, de rozenfamilie, met zo'n 3000-4000 soorten en ruim 100 geslachten. De rozenfamilie is groot en voor de mensen belangrijk want behalve de sierplanten, zitten er tientallen planten in die wij eetbaar vinden: o.a. aardbei, mispel, kweepeer, appel, abrikoos, kers, pruim, amandel, framboos etc.

De perzik is een algemeen bekende vrucht in Nederland en omgeving. Ik vind perzik lekker, maar het meest opvallende vind ik het 'fluwelen' velletje. Dit velletje is in mijn ogen zo bijzonder, dat ik me eigenlijk niet kan voorstellen, dat het geen speciaal doel zou hebben. Maar ik kan niet bedenken welk speciaal doel en ik kan ook in de literatuur niets vinden.

Nog ingewikkelder wordt het als er dan de nectarine bijkomt. De nectarine heeft niet dat fluwelen velletje, maar is zo verwant dat deze wordt gezien als dezelfde plant als de perzik en dus als een mutant! Beide hebben de officiële naam *Prunus persica* en de twee vruchten, perzik en nectarine, kunnen zelfs samen aan één plant voorkomen!

Nog een eetbaar familielid is de abrikoos, *Prunus armeniaca*, ook in een fluwelen jasje. Deze plant is ook al eeuwenlang in cultuur in Azië en waarschijnlijk waren er verschillende lijnen bij de kweek.

Alexander de Grote wordt genoemd als degene die de abrikoos naar Griekenland en dus naar Europa bracht.

Vruchten van de nectarine: De vruchten van de nectarine zijn biologisch gezien eigenlijk identiek met die van de perzik: alleen de fluwelen huid ontbreekt. Wikipedia”



Plaatsing huiszwaluwentil op 23 maart 2024

Riekie Notten

Het eerste Zwaluwenhotel op Ulestratens grondgebied Zaterdagmiddag 23 maart, nog geen zwaluw te bekennen, maar in plaats daarvan wel dreigende lichten en een onweer dat hopelijk de lente aankondigt... Of zou het oude katholieke gezegde: *'Maria reup de zijwalbere en sjtuurt ze ouch weer truk'*, toch enige waarheid bevatten? Jan de Veen uit Schimmert, IVN-er pur sang, heeft er haast achter moeten zetten om zijn zelf geconstrueerde zwaluwenhotel op tijd (vóór 25 maart Maria-Boodschap) op die 6 meter hoge gegalvaniseerde paal te kunnen plaatsen. Agrariër Maas bood plek aan de Groeneweg bij het wateropvangbassin van de WML en Jan groef in november eigenhandig een flink gat in die 'plekkelige' leem en stortte heel wat cement erin om die paal alle stormen te laten trotseren.



Stichting Dier in Nood Maastricht sponsorde een flink bedrag om alle kosten (o.a. bouw materiaal, verzekering, leges van de gemeente etc.) te kunnen dekken. Firma Hoedemakers uit Ulestraten met een hoogwerker voorzien van een 26 meter lange uitschuifbare arm kwam eraan te pas om de hoteltil op zijn hoge post te plaatsen. Materiaal en zeer kundige chauffeur werden ons belangeloos ter beschikking gesteld! Het kostte tijd en zeker 2 keer een nat, ijzelig pak aan Wim en Jan (hoog op een zwaaiërig plateau) alvorens de zware til stevig kon worden verankerd.

Verschillende belangstellenden hielden de gang van zaken nauwlettend in het oog en beloofden ons te melden wanneer zij 'huiszwaluwenactiviteit' ter plekke waarnemen. Er nestelen ook al veel zwaluwen onder de uitstekende dakranden van de huizen in de buurt vernamen we. Toch is er gebrek aan voldoende nestgelegenheid en gaat de zwaluwstand achteruit vertelt Jan. De zwaluwen kregen ook hulp van Mir die eigenhandig flink wat leem opgroef, gras verzamelde en met blote handen en nog wat ijskoud water een echt nest vervaardigde! Dat er opeens wel een heel groot ei in lag mag toch wel een wonder heten of voorspelt dat alleen maar goeds... Als Maria op haar verjaardag 8 september de zwaluwen weer naar warmere streken stuurt zullen we het weten.

Iedereen bedankt voor de hartelijke medewerking, zeker ook Pascalle Satijn die alle administratieve rompslomp voor haar rekening nam.

Stoeplantjes

Els Derks-van der Wiel

We lopen er letterlijk en figuurlijk zonder erg overheen en aan voorbij. Maar stoeplantjes zijn van onschatbare waarde. Sinds 2016 maken gemeentes geen gebruik meer van chemische bestrijdingsmiddelen, waardoor er steeds meer 'onkruiden' tussen de stoeptegels te vinden zijn. Hoewel ze een onopvallend bestaan leiden, helpen ze mee de stad te verkoelen en dragen bij aan de biodiversiteit. Juist omdat ze spontaan gekomen zijn, zijn stoeplantjes duurzaam. Ze kunnen tegen het stadsklimaat en ze verdragen klimaatsveranderingen goed. Ze vragen geen kostbaar onderhoud, je hoeft ze geen water te geven en niet tegen ongedierte te bespuiten. Ze bieden voedsel en een schuilplaats aan bestuivers en andere insecten en nestmateriaal en zaadjes voor vogels. De Hortus botanicus Leiden vraagt dit jaar aandacht voor stoeplantjes.



Er zijn zo ongeveer 800 soorten stoeplantjes, maar sommigen komen vaker voor dan anderen. Je treft sneller een paardenbloem aan dan bijvoorbeeld havikskruid. Sommige soorten vind je overal: madeliefjes, klavertjes, brandnetels en herderstasjes tref je in iedere stad en regio wel aan. Toch bestaan er zeker ook verschillen. Dit ligt aan een heleboel factoren, zoals temperatuur (in de stad is het vaak warmer) en grondsoort (aan de kust groeien

bijvoorbeeld stoeplantjes die van een zanderige bodem houden, zoals het kandelaartje)

We noemen stoeplantjes taaie rakkers, omdat ze dat nou eenmaal zijn. Een bekend gezegde is: onkruid vergaat niet. Dat geldt hier zeker. Als je je voorstelt hoe vaak men geprobeerd heeft om stoeplantjes te verwijderen, tot het gebruik van sterk gif aan toe, is het best knap dat stoeplantjes elke keer weer opkomen. Ze hebben zich ook op een heleboel manier aangepast om ervoor te zorgen dat ze daartoe in staat zijn.

De paardenbloem bijvoorbeeld, heeft een hele lange penwortel en groeit diep de grond in. Je kan de bladeren dan verwijderen zo vaak je wil, hij komt gewoon weer op! Zo hebben bijna alle stoeplantjes wel een manier

gevonden om zich hardnekkig te (blijven) verspreiden. Wat de mens ook probeert, stoeplantjes zetten stug door. En ze kunnen ertegen als je er vaak overheen loopt of rijdt.



Hoe kun je stoeplanten spotten? Het leuke is dat je opeens veel meer aandacht hebt voor je omgeving. Waar je eerst gewoon over de stoep liep, zie je nu mooie bloemen, interessante blaadjes en gedetailleerde zaaddoosjes. Bovendien zie je ineens hoeveel leven er eigenlijk is. Elk plantje is een organisme op zich. Dat is fascinerend.

Natuurlijk bestaan er bijzondere stoeplantjes, maar die zul je niet zo vaak tegenkomen. De magie van stoeplantjes is dat ze juist níét bijzonder zijn, totdat je op gaat letten hoeveel het er zijn en wat hun stille waarde is.

Een mooi voorbeeld daarvan is kaasjeskruid, een stoeplantje dat behoorlijk groot kan worden en de hele zomer doorbloeit met prachtige

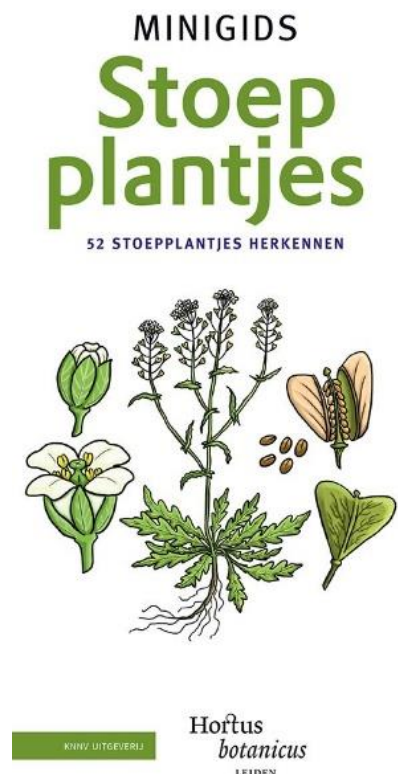
paars-roze bloemen. Daar komen enorm veel (wilde) bijen op af, die met zoveel enthousiasme van de bloemen smullen dat ze uiteindelijk helemaal onder het stuifmeel zitten. Prachtig toch?

Zelf op onderzoek uit? Dat is heel gemakkelijk. Je kunt je plantenkennis opbouwen door middel van determinatieapps. PictureThis kan je verder helpen en gebruik ook de app ObsIdentify, een app die gelinkt is aan waarneming.nl. Met deze apps is het simpel determineren: je maakt een foto van de plant en de app vertelt je welke het is. Controleer altijd even via Google of de determinatie klopt, want soms heeft de app het wel eens mis of is het resultaat onduidelijk.

Daarnaast is er nu ook de 'Minigids Stoeplantjes' verschenen. Ideaal voor de beginner, die niet wegwijs is met floraboekjes of apps. Het is een boekje van handzaam formaat, prima om mee te nemen tijdens een wandeling door je stad of dorp. Met behulp van deze gids kan je maar liefst 52 soorten stoeplantjes herkennen en op naam brengen! Men kan ook een hoop informatie over stoeplantjes vinden op de website: stoeplantjes.nl Hier tref je bovendien een downloadbare stoeplantjesposter, stoeplantjeskleurplaten en proefjes met stoeplantjes aan. Leuk voor kinderen, maar zeker ook voor volwassenen. En het is bijzonder leuk om met stoeperkrijt de naam van het plantje op de stenen te schrijven. Dan valt de plant ook voor anderen op!

Het is hopelijk overbodig om hier te vermelden dat het verboden is om op de stoep en op gemeentegrond bestrijdingsmiddelen te gebruiken als particulier.

Met dank aan de Hortus Leiden.



Plakkende Slakken

Paul Notten

Zo omtrent half mei las ik in de vaste rubriek van Guus Urlings in de Limburger een spreekwoord waar ik nog nooit van gehoord had: regen met bakken geeft plakkende slakken. De regenbuien waren toen al volop aanwezig, van plakkende slakken had ik tot dan toe geen enkele notie. Maar dat zou gauw veranderen, want in deze bijzonder groeizame meimaand word je onherroepelijk geroepen tot meer dan regelmatig tuinonderhoud. En zo gebeurt het dat ik spoedig daarna tijdens mijn werktraject een groot aantal naaktslakken met de hand in een pot verzameld heb om die kleverige massa daarna in het bos te deponeren. Daar hebben die slakken voldoende ruimte.

Na dat slakken-pleurwerk ben ik overgegaan op drogere arbeid. Het viel me al direct op dat mijn handen heel kleverig waren. ‘Handen even met

Een creatieve, culinaire methode om het slakkenprobleem op te lossen, onder het motto: eten of gegeten worden



een doekje droogwrijven, dan moet dat kleverige spul wel verwijderd zijn’, dacht ik. Niet dus! Na een kwartiertje begon dat plakkerige spul mij tamelijk te irriteren en ben ik tot tweemaal toe mijn handen stevig met zeep gaan wassen. Een dubbele was-uitvoering was noodzakelijk om verder kleefvrij door het leven te gaan. Bij al die ín intensiteit geleidelijk aan opgevoerde wasbeurten had ik nog géén weet van de verdere inhoud van het verhaal dat Guus Urlings over die plakkende slakken schreef. Meer informatie over slakken, zo meldt Guus, is te vinden op de site van de stichting Anemoon; al lezend komt men erachter hoe het gaat

met onze slakken. Ik voeg daar onmiddellijk iets aan toe: het woord 'onze' slakken moet tussen aanhalingstekens daar ik het bezit van naaktslakken allerminst als een zegen beschouw.

De verdere meidagen worden gezegend door een stabiele reeks regenbuien die zich doorgaans in de late middaguren ontwikkelen. De slakken varen er wel bij en dat dubbelop! Enerzijds glijden zij lekker kriskras over alles heen dankzij hun slijm. Anderzijds ontwikkelen zij een ongekeerde voortplantingsdrift. Onze tuinen worden overgenomen door een slakkenleger van ongekeerde grootte. Bij het zien daarvan ben ik op enig moment maar een ons bekende melodie gaan neuriën: 'slakken hier, slakken daar, slakken overal'.

Ondertussen is tuinwerk weinig zinvol, alles wat je plant wordt opgegeten door die slijmerige indringers. Alleen knoflook/ui/selderij en alle kruiden met een sterk reukje ontspringen de dans. Een dame vertelde mij dat zij dagelijks twee uur besteedt aan het vangen van slakken en die daarna in de Gft-container deponeert, vlak voordat deze wordt opgehaald. Anders zitten die kringen tegen het deksel te wachten om er weer uit te kruipen. Het is niet alleen kommer en kwel. Die andere slakkenfamilie, de huisjesslakken, delen mee in de vreugde van het natte weer. Zij vreten evengoed alles op maar hun nakomelingen zijn minder talrijk. Het huisje van de slakken lijkt door de overvloedige regenval bijzonder mooi en glanzend....

Bij een thuiskomst in de vroege avonduren werden we bij onze voordeur ontvangen door een huisjesslak die via de opstap op weg was naar de voordeur. Die slak was na de vele regen op zoek naar een echt droog plekje en wilde met ons mee naar binnen!



Water, Water, Water!

Paul Notten

Op 2 mei 2024 zijn we als bewoners van het Bospad weer eens getraakteerd op een wilde waterstroom, een verschijnsel sedert de jaren negentig vorige eeuw.

In het jaar 1993 zijn we voor het eerst 'overdonderd' door een tropische regenbui met voor ons vergaande consequenties. Gewoontegetrouw ben ik op die bewuste zomerse dag tegen zessen met mijn fiets vanuit Maastricht onderweg naar huis. In Kasen, even voorbij de manege aan de Maastrichterweg, zie ik dat in de weilanden aan beide kanten van de weg grote plassen water staan. Een vreemde gewaarwording. Dáár heb ik nog nooit zoveel water zien staan: gras moet er groeien! Toch staat in die weilanden één grote plas water van 5 à 10 cm. hoog. Pas bij thuiskomst verneem ik dat er lokaal in Geulle een geweldige regenbui in korte tijd voor een immense hoeveelheid water (80 millimeter!) heeft gezorgd. Die watermassa is via de Moorveldsberg en de Sniijdersberg naar beneden gedenderd en heeft in Geulle Beneden voor een grote overstroming gezorgd. Dat gebeurt op een moment dat de Sniijdersberg helemaal 'open' ligt vanwege de vernieuwing van het riool. Een totale reconstructie met van boven 'op de berg' tot beneden in Geulle een diep uitgegraven geul waarin de nieuwe rioleringsbuizen al deels zijn gelegd. Langs de diepe sleuven liggen grote hopen uitgegraven aarde. De enorme hoeveelheid regenwater die via de Sniijdersberghelling naar beneden gevoerd wordt zorgt voor een enorme ravage. Veel van de in de helling opgetaste aarde wordt mee naar beneden gesleurd; die wildwaterstroom haalt niet de bocht bij het vroegere café Lombok maar stroomt over de spoorlijn en zorgt voor een tientallen centimeters dikke sliblaag van grond en kiezel. Door opruimen en herstelwerkzaamheden is de spoorlijn naar Maastricht toen enkele dagen buiten bedrijf geweest.

Nu vraagt je je wellicht af: wat is er dan aan de hand met de waterafvoer richting Bospad? Een korte uiteenzetting. Tot eind jaren vijftig van de vorige eeuw loopt het verkeer tussen Sittard en Maastricht nog via de oude

Rijksweg. Het terrein tussen de oude Rijksweg en de Heerenstraat wordt gedomineerd door weilanden met hoogstambomen en daar tussenin een strook akkerland. Het gebied van akkers en weiden wordt doorkruist door zogenaamde karwegen en een smal wandelpad, het 'Steegske' genoemd, lopend van de Rijksweg richting Heerenstraat en uitmondend bij kapel Pesch, precies tegenover het Bospad (toen nog Putstraat geheten).

De meeste in vorige alinea vermelde weilanden zijn omgeven door stevige meidoornhagen, halve meter breed. Al die weilanden fungeren als een water opzuigende deken. De koeien in de weilanden hebben in de loop van de dag drie acties: grazen, herkauwen en zich vertreden door het weiland, vaak in de vorm van een wandelgang langs de hagen, zichtbaar



als een 'aangestampt' pad. Door mij aangeduid als 'kuierpad'. Als in die jaren al een stevige regenbui is en de grasvlakte als spons verzadigd raakt, dan fungeert dat kuierpad als laatste opvang. Dát natuurlijke opvangsysteem heeft tot aan de ruilverkaveling in de jaren zestig perfect gewerkt. Die hoosbui in zomer 1993 beschouw ik als het begin van de zo vaak genoemde klimaatverandering: geweldige hoosbuien met in korte tijd overvloedige neerslag waarmee we allemaal geconfronteerd worden.

Nu ons verhaal met de effecten van overvloedige regenval op Heerenstraat en Bospad. Vanaf de Vliegveldweg loopt het akkerland licht hellend naar beneden richting Heerenstraat. De stortbuien in de laatste decennia hebben ons duidelijk gemaakt hoe het (water)proces verloopt. Na een kwartier tot twintig minuten regenval is het akkerland verzadigd, stroomt over de Heerenstraat ter hoogte van de vroegere boerderij Pesch en kiest koers Bospad. Af en toe is de regenval zo overvloedig dat het Bospad verandert in een kolkende waterstroom. Dat beeld komt in mijn

herinnering als in het weerbericht voor donderdag 2 mei jongstleden stevige regenbuien worden aangekondigd. Gelukkig. De lucht dreigt wel maar de dag verloopt rustig tot even na zessen. In de vroege avonden heeft het wolkendek een wat melkachtige, witte tint. Ik ben geneigd te denken 'weer een alarmbericht voor niets'. Dan plots komt de regen met grote druppels en is de hel los. Het regent pijpenstelen. Ik kijk die wolkbreuk nog enkele minuten aan en hoop op een loos alarm. Die hoop is vergeefs. Een ongekende watermassa komt op ons af gedenderd. Ieder ander woord voor de ons inmiddels overbekende waterstroom is te vriendelijk. Ik grijp een paraplu en duik de watermassa in om de zandzakken voor onze afrit te leggen.

De eerste zak lukt direct. Bij het sjoeren aan de tweede inmiddels kletsnatte zak tuimel ik achterover en beland op mijn rug in de tien centimeter hoge waterstroom. Echtgenote Riekie komt zonder paraplu naar buiten gerend en roept mij toe: omdraaien en op je knieën omhoog kruipen! Dat lukt mij ondanks de leeftijd der sterken toch nog redelijk goed. Maar het hélemaal rechtop komen is toch een brug te ver. Ik moet mij aan de benen van Riekie vastklampen om zo, greep na greep, omhoog te komen.



Met Riekie ben ik daarna vanuit de Bospad-waterstroom naar binnen 'gesjrafeld'. De twee daaropvolgende uren hebben we benut om weer mens én droog te worden! Merkwaardig die hoosbui op 2 mei. Nog geen twee weken daarvoor hebben we als bewoners van het Bospad het probleem van de regelmatig grote afvoer van regenwater met het Waterschap mogen bespreken. In dat overleg zijn een aantal voorstellen gedaan en wellicht bieden nieuwe voor waterbeheer ontwikkelde technieken een oplossing. Het kuierpad maakt daar geen deel meer van uit.

Ringen van jonge Vogels

Paul Notten (tekst) en Frans Schoonbrood (foto's)

Inleiding

'Meten doet weten', zo luidt het gezegde en dat geldt ook in de natuur waar gericht systematisch onderzoek nodig is om een beeld te krijgen van een natuur verschijnsel. Via herhaald onderzoek kun je de ontwikkelingen volgen en, indien gewenst, maatregelen nemen. Bij de provincie Limburg bestaat een aparte groep, het cluster Natuur en Water, dat zich gericht met het monitoren van vogels bezighoudt. In hun vogeljaarprogramma krijgen torenvalken, uilen, oehoes en de rode wouw bijzondere aandacht. Het cluster beschikt daartoe over meerdere gediplomeerde medewerkers waarvan 7 ringers voor Zuid Limburg. Deze personen worden via een interne opleiding gevormd en getraind voor hun functie. Praktijkervaring met het ringen wordt opgedaan door een jaar lang, wekelijks één dag, met bevoegde ringers het veld in te gaan.

Onderzoek

Voor onderzoek naar bepaalde vogelsoorten zijn plaatselijke vogelwachters erg belangrijk. Zij zorgen voor het plaatsen, controleren en onderhouden van nestkasten, vaak samen met vogelaars van IVN-afdelingen. Jan de Veen, lid van onze vogelwerkgroep, controleert in het voorjaar of de schoongemaakte kasten bewoond zijn, telt het aantal eieren en let op wanneer de jonge vogels oud genoeg zijn om geringd te worden. Zijn inventarisaties hebben inmiddels 108 uitgebroede eieren voor dit jaar opgeleverd. Een mooi resultaat.



Het ringen

Jan wil vogels zoveel mogelijk in de belangstelling brengen en plaatst regelmatig oproepen op social media om hem bij dit prachtige veldwerk te vergezellen. Buurman Frans Schoonbrood (kunstfotograaf) en ik mogen bij het ringen van jonge torenvalken aanwezig zijn.

De geplande ringavond wordt gelukkig gezegend door goed weer (de dag ervoor was kletsnat). Er worden twee nestlocaties bezocht: eentje in een groot weiland midden in Schimmert, de tweede in het open veld richting Aalbeek. Jan kruipt met een tas in zijn hand de aluminium ladder op tot bij de kast en in een oogwenk worden de jonge vogels, een voor een, naar beneden gebracht. De ringer die ons vergezelt, door mij vermeld onder de schuilnaam mijnheer Arnold, doet op beide plekken zijn meet- en weegwerk. Hij meet de lengte van de vleugelpennen, de vogel wordt gewogen in een metalen beker en dan krijgt het valkje een 'torenvalkring' om zijn pootje. Er zijn namelijk verschillende maten ringen voor oehoe, steenuil en de eerdergenoemde valk. Alle gegevens worden nauwkeurig vastgelegd en doorgegeven aan het landelijk Vogelstation in Heteren.

In de eerste kast zitten vijf nog prille valken waarvan één duidelijk de nakomeling is. Voor de Aalbeker kast moet Jan zes keer de ladder op.

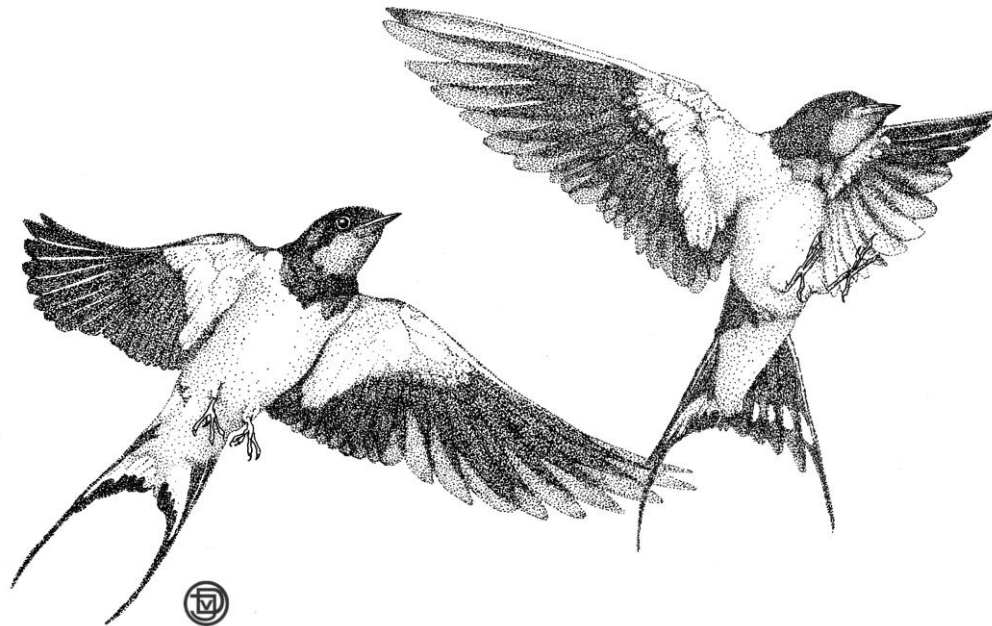


Daar wonen zes, voor hun leeftijd van ruim twee weken, goed gegroeide jongelingen. In de tijd dat de ringer zijn werk doet vliegt een ouder-valk rond en volgt vanuit een boom of vanaf een dak aandachtig de ringactie. Volgens Arnold van het provinciaal controleteam hebben de nog 'vlökke' torenvalken weinig last van deze controle. Na één muis zijn ze deze behandeling alweer vergeten. Frans en ik beleefden een ónvergetelijke ervaring en nemen deze mee naar Moorveld. We hopen dat de jongen in onze torenvalkenkast in de toekomst ook 'mee mogen doen'!

Lokgeluiden voor de huiszwaluw

Jan de Veen

Begin juni is aan de huiszwaluwtil in de Groenstraat, gelegen op de grens van het regenwaterbuffer van het Waterschap Limburg en het weiland van de familie Maas een lokgeluidenkast gemonteerd. Door het slechte weer is de huiszwaluw later in ons land gearriveerd en de vaste leemnesten aan woonhuizen zijn weer bezet door de honkvaste zwaluwouders. De jongen van het vorig jaar zijn bij terugkeer geslachtsrijp en op zoek naar eigen nestplekken. Binnen de kolonie bouwen ze nesten als er voldoende voedsel in het territorium aanwezig is. Zo niet, dan vormen ze een nieuwe



kolonie in een nieuw territorium. De nieuwe kolonie zou gebruik kunnen maken van onze huiszwaluwtil. De huiszwaluwtil biedt mogelijkheden in de vorm van kunstnesten en open plekken om zelf een nest te maken.

Om ze te helpen deze nieuwe plek eerder en makkelijker te vinden, heb ik een kast onder de til geplaatst die lokgeluiden produceert.

De kast, met versterker, accu en stick met lokgeluiden, wordt gevoed door een zonnepaneel. Van de morgen tot de avond horen ze op herhaalde tijden deze geluiden en gaan op onderzoek uit.

Ik ga regelmatig kijken en zie ze zwermen boven de til en hoop dat het een vertrouwde plek wordt. Hopelijk nemen ze ook een kunstnest in gebruik of maken ze een eigen bouwsel van leem. De leem is voldoende aanwezig in de buffer, maar geduld is een schone zaak.

Op vrijdagavond 14 juni, een stralende hemel met een zonnetje en vele insecten, bracht de huiszwaluwen naar de til. Ook de lokgeluiden die tot in verte waren te horen, trokken de huiszwaluwen aan. Het waren zwaluwen met of zonder partner die nog geen nestplekken hadden omdat er in hun eigen kolonie geen plaats was om te bouwen.

Zoekend naar nieuwe nestplekken had het lokgeluid ze aangetrokken zodat ze voortdurend rondom de til bleven vliegen. Er waren zelfs activiteiten in de kunstnesten.

We kunnen wel zeggen dat ze til hebben gevonden. De komende dagen met meer zon gaan de activiteiten rondom de til beter zichtbaar worden maar wie zal het zeggen....gaan ze broeden?

Nadere berichten met de ontwikkeling van de huiszwaluwtil volgen!

Gezinsactiviteit IVN Meerssen: Bloemen en beestjes

Gwendolijn van Hulst

Op zondag 9 juni 2024 kwamen voor 10.00 uur 's ochtends al wat enthousiaste kinderen en ouders aangelopen op het plein bij de Catharinakerk in Ulestraten. Els, Riekie, Gwendolijn, Janic, Jan en Wim stonden al voorbereid in het zonnetje klaar. Er werden hier gelijk al pissebedden gevonden. Riekie deed het inleidende verhaal. Er werd ook nog kort aandacht gegeven aan het belang van beestjes voor de natuur. Els vulde aan met wat uitleg over hoe de beestjes nou weten waar de nectar zit. Dit kan zijn b.v. door een spoor van vlekjes op het vingerhoedskruid (de digitalis) of streepjes. Ook was er een mooie afbeelding van een paardenbloem, zoals de insecten die zien. Niet een mooie oranje/gele bloem maar door het ultraviolette licht zien zij het midden van de bloem als rose/rood met een witte rand eromheen. Heel bijzonder.

Hierna liepen we, met 9 kinderen en 13 volwassenen, naar de Landschapsbegraafplaats Walpot. Er werden tasjes met o.a. zoekkaarten, loepjes, bakjes, scorelijst en kwastje uitgedeeld. De groep verdeelde zich in 4 groepen die elk met begeleiding rustig rond zijn gaan zoeken, bloemen en beestjes goed bekeken hebben en de scorelijst ingevuld hebben. Hier volgt een opsomming:

Vlieg	17; 3 zweefvliegen en 1 groot langlijfje
Mug	1
Kever	18; 1 mini-kever
Mier	heel veel (ook met luizen), er was een mierenest
Bij	29!
Hommel	1 aardhommel
Wesp	2
Vlinder	6
Pissebed	1

Sprinkhaan	10; 2 sabelsprinkhanen
Lieveheersbeestje	8
Regenworm	1
Dikke dijen	5
Vuurwants	1
Slak	2 naaktslakken, 5 huisjesslakken, babyslak
Spin	5

Het was een fijne ochtend waarin we kleine beestjes met een groot hart gingen bekijken en ook genoten van de mooie bloemenpracht en de rustige sfeer van het bijzondere terrein. Ook complimenten voor de kinderen die zo goed hun best hebben gedaan met zoeken. Speciale dank aan begrafenisonderneming Walpot die ons toestemming gaf om de bloemenweide te bezoeken.

En natuurlijk zijn we erg blij met het nieuwe lid van de Jeugdwerkgroep Janic Grond. Welkom!

Tenslotte iets heel toevalligs. We ontdekten een heel bijzondere en zeldzame kever met de zeer toepasselijke naam op deze plek: de rouwende gouden tor.

Tot de volgende gezinsactiviteit op zondag 22 september

IVN Vlindertuin Meerssen

Els Derks-van der Wiel

Inleiding

Met ingang van 16 mei 2024 heeft IVN Meerssen officieel de Vlindertuin overgenomen van Stichting The Butterfly House. Deze vlindertuin is gelegen aan het Heiveld in Bunde en is in 2017 opgericht door Stefan en Sandra van Stichting The Butterfly House. De overdracht is op een zorgvuldige manier verlopen in goede samenwerking tussen de gemeente Meerssen, die eigenaar is van de grond, Stichting The Butterfly House en IVN Meerssen

IVN Meerssen

Zodra we hoorden dat we de tuin konden overnemen is er een werkgroepje vlindertuin gevormd en is er vergaderd, overlegd en hard gewerkt om alles te regelen. Diverse leden en werkgroepen kwamen in actie: de landschapsonderhoudsploeg heeft de paden begaanbaar gemaakt, er is een vijver aangelegd en de plantenwerkgroep heeft alle planten geïnventariseerd. Het werkgroepje zorgde voor persberichten ten behoeve van de publiciteit, bestelling van vlaggen en ander materiaal.

IVN Meerssen wil deze vlindertuin graag voortzetten omdat de opzet van deze tuin goed aansluit bij de doelstelling van IVN namelijk door jong en oud te laten beleven hoe belangrijk de natuur is, ook in jouw eigen tuin. Bovendien past het goed in het kader van verdere vergroening en het vergroten van biodiversiteit. De vlindertuin biedt voldoende educatieve mogelijkheden voor het organiseren van natuuractiviteiten voor bijvoorbeeld basisscholen, verenigingen, etc. De bezoekers krijgen inzicht en inspiratie over het natuurlijk inrichten van de eigen tuin en kunnen in de vlindertuin terecht voor rust en bezinning.

Door de overname van de vlindertuin wordt de zichtbaarheid van IVN Meerssen verder vergroot. Zelf hebben we veel geleerd over het leven van de vlinders, maar we werden ons ook bewust van het feit dat een vlindertuin er heel anders moet uitzien dan een park. Het leven van

vlinders en andere insecten staat voorop en vraagt een ander soort onderhoud dan we doorgaans gewend zijn. Er zijn bloemen nodig voor de levering van nectar, maar de eitjes en rupsen van vlinders hebben vaak specifieke waardplanten nodig om na de verpopping vlinder te worden. Sommige vlinders overwinteren als pop in de bodem. Anderen hebben verdorde stengels nodig. Spitten en schoffelen is dan uit den boze. Een tuin 'winterklaar' maken is voor vlinders en andere insecten een zeer kwalijke zaak.

We hebben mooi materiaal aangeschaft voor educatieve doeleinden en zijn donateur geworden van de Vlinderstichting. In het najaar is er een lezing over vlinders ingepland.



Kennismakingsdag 15 juni 2024

Voor IVN Meerssen is contact en samenwerking met de omgeving van groot belang. Daarom organiseerden we een informele kennismaking op zaterdag 15 juni tussen 11.00 en 17.00 uur. Iedereen was welkom maar speciaal nodigden wij scouting, andere clubs en sportverenigingen uit die gelegen zijn aan het Heiveld. Bewoners in de buurt werden via Buurtnetwerk en Buurtvereniging Bunde Oost uitgenodigd. De nacht ervoor heeft het flink geregend en geonweerd, maar de dag zelf was het mooi weer, wel wat winderig.

Het was een succesvolle dag, waarbij veel onderlinge contacten versterkt werden en nieuwe contacten gelegd zijn. IVN Meerssen is uitdrukkelijker op de kaart gezet. Vertegenwoordigers van de gemeente hebben we rondgeleid, evenals andere bezoekers, jong en oud en zelfs iemand met een rollator. De ruim 40 bezoekers genoten van een verrassende rondleiding en sommigen hadden interesse in een van de vele werkgroepen of wilden IVN lid worden. Terugkijkend kunnen we spreken van een goed begin. De moeite waard zijn de contacten tussen de actieve leden en werkgroepen van IVN die deze dag weer extra zijn aangehaald en versterkt. Voor het onderhoud van de unieke Limburgse fruitbomen heeft zich een specialistische organisatie aangemeld om mee te gaan helpen.

Voor het najaar wordt een gezinsactiviteit gepland in de Vlindertuin. Gwendolijn van Hulst die de natuurgidsenopleiding van IVN volgt en bij IVN Meerssen stage loopt, gaat dit uitvoeren als stageopdracht. Zij is bovendien ook de coördinator van de IVN Vlindertuin. Verder denken we aan de opzet van een leerpad door de tuin.

Een officiële opening wordt op een latere datum gepland. De vlindertuin is iedere dag toegankelijk, dus ga gerust eens genieten in uw eigen tijd en eigen tempo.

Tot slot

Coördinator voor de IVN Vlindertuin Meerssen is Gwendolijn van Hulst, bereikbaar via ivnvlindertuinmeerssen@gmail.com. Vrijwilligers die actief willen worden voor de IVN vlindertuin kunnen zich bij haar melden.

De Boerenwaluw

Jan de Veen

Aankomst

Zoals elk voorjaar was dit jaar op 6 april het boerenwaluw-koppeltje weer teruggekeerd in de paardenstal van de verre reis. Echter het eigen gebouwd nest van de afgelopen jaren was nu in gebruik genomen door het winterkoninkje.

Alternatief

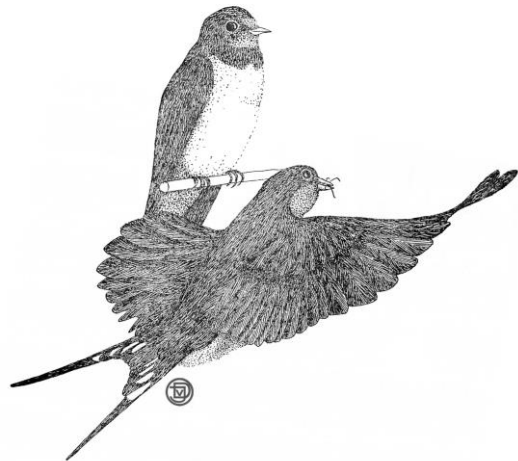
Als alternatief had ik een 5-tal zelfgemaakte nesten opgehangen. Aarzelend, zittend bij hun eigen nest, werd er toch gekozen voor een van de kunstnesten. De bovenkant van het kunstnest werd met een randje leem uit de leembak en de binnenkant met strootjes en kippenveertjes afgewerkt.

Broedtijd

Na de drukke tijd van bouwen kon er worden gebroed, tot wel 16 dagen lang. Niet alleen in de broedperiode maar ook bij het grootbrengen van de jongen, tot 24 dagen lang, brak de drukke tijd voor het mannetje aan om de hongerige magen te vullen. Zodra de jongen het nest verlaten maakt het vrouwtje zich klaar voor het 2^{de} broedsel.

Op 19 juni zijn de 4 jongen uitgevlogen.

De jongen blijven in de buurt van het nest en worden nog enige weken door het mannetje gevoerd. Als ze zelfstandig zijn, worden ze verdreven uit het gebied. Bij gunstig weer kan ook een 3^{de} broedsel groot worden gebracht.



<https://www.ivn.nl/afdeling/meerssen>

ivnmeerssen@gmail.com

ACTIVITEITEN

Deze duren (ruim) 2 uur

ledere donderdag: Werken in de natuur. jo.lexis@home.nl

Maandagavond 24 juni 2024: Bezoek permatuin Marlies Deckers. Vertrek om 19:00 uur parkeerplaats Sporthal Marsana Molenveldweg Meerssen. Riekie Notten (043 364 3740)

Zondagmorgen 30 juni 2024: Zomerexcursie rondom Mamelis. Vertrek om 9:00 uur vanaf parkeerplaats (P&R) achter het station in Meerssen (carpoolen). Vertrek om 9:40 uur op de parkeerplaats van de Abdij Sint-Benedictusberg, Mamelis 39, 6295 NA Lemiers. Duur 2,5 uur. Denk aan goede wandelschoenen! Wil Lemmens (06-53654590) en Riekie Notten (043-364 5416)

Zondagmorgen 7 juli 2024: Bomenexcursie. Om 9:30 uur parkeerplaats Buitenplaats Vaeshartelt, Weert 9, Maastricht. Frank Kapsenberg, Riny Rongen en Riekie Notten, houbenriekie07@gmail.com 043 364 5416

Zondag 4 augustus 2024: Einighausen oude ambachten van 13:00 tot 18:00 uur. Stand van IVN Meerssen. Mariëlle Urlings, Jan, de Veen Riekie Notten, houbenriekie07@gmail.com 043 364 5416. Wie helpt mee?

Zaterdag 17 augustus 2024: Kroedwusj bundelen om 9:30 uur bij Marnis Kwekerij, Kloosterweg 9, Bunde. jo.lexis@home.nl 06 2917 8733. Dat weekend in diversie kerken viering van Maria Hemelvaart en zegening en uitdelen van de Kroedwusj. Zie informatie van kerken.

Zondag 1 september 2024: Jaarmarkt Meerssen. IVN Meerssen zal daar waarschijnlijk een stand hebben.

Donderdagavond 12 september 2024: Natuurvaria met inbreng van aanwezigen. Om 19:30 uur in Café Walk-Inn, Groot Berghem 2, Ulestraten. Wim Derks (wimelsderks@hotmail.com 043-364 3740).

Zaterdag 21 september 2024: Eetbare wilde planten wandeling met nadruk op besjes en zaden. Om 9:30 uur bij Voulwames. Yenni Huis en Riny Rongen (mmonrro@xs4all.nl 06 2004 0142)

Zondagmorgen 22 september 2024: Gezinsactiviteit. Om 10:00. Riekie Notten, houbenriekie@gmail.com 043 364 5416. Gwendolijn van Hulst, Els Derks-van der Wiel.

Maandagavond 23 september 2024: De Maas van rivier naar Systeem, lezing door Rouke van der Hoek naar aanleiding van boek. Om 19:30 uur in de Proostenkelder, tegenover de Vredeskapel, Markt Meerssen. Ria Tuijt-Aretz, r_tuyt@hotmail.com 06 4241 4956.

Zondag 29 september 2024: Oogstfeest Butterfly House van 11:00 tot 16:30 uur. Stand van IVN Meerssen.

Zondagmiddag 29 september 2024: Sterwandeling met thema water. 12:30 uur Hotel Inkelshoes, Terzietweg 12, Epen. IVN-Heuvelland Soltours01@zotter.biz

Zondagmiddag 27 oktober 2024: Excursie tussen Geul, Gelei en Julianakanaal met aandacht voor natuur en cultuur. Vertrek om 14:00 uur bij Auw Kerk, Burchtstraat 2, Bunde o.l.v. Fred Erkenbosch. (frederkenbo@gmail.com 06-8298 7793) en Nicole Cordewener.

Donderdag 14 november 2024: Landgoed Vliek. Presentatie door Fred Erkenbosch (frederkenbo@gmail.com 06-8298 7793) Om 19:30 uur in Café Walk-Inn, Groot Berghem 2, Ulestraten. *Nog reserveren.*

Woensdag 20 november 2024: Boomfeestdag, aanplant ecologische strook Waterval

Zondagmorgen 15 december 2024: Gezinsactiviteit. Om 10:00. Riekie Notten, houbenriekie@gmail.com 043 364 5416

Zaterdagmiddag 21 december 2024: Kerstmiddag. Om 14:00 uur in Gemeenschapshuis De Stip, Past. Dom. Hexstraat 10, Meerssen. Aanmelden: ivnmeerssen@gmail.com of 06 8320 0126.

Haamsjeut digitaal ontvangen?

Al sinds het begin brengt IVN Meerssen de Haamsjeut uit in papieren vorm. Vier keer per jaar valt een papieren versie, in zwart wit, op de mat, rondgebracht door IVN-leden. De digitale versie is een paar weken na verschijningsdatum in kleur te bewonderen via de website. Deze versie is online te bewaren en de foto's komen veel beter tot hun recht. Omdat we als IVN duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan, maar ook gezien de sterk gestegen kosten voor het drukken op papier, willen we de Haamsjeut zoveel mogelijk digitaal gaan aanbieden aan de leden die dit willen. Als je je aanmeldt om de Haamsjeut digitaal te willen ontvangen, krijg je op de verschijningsdatum een mail met het digitale exemplaar als bijlage. Je krijgt dan géén papieren versie meer. We hopen dat veel leden zich aanmelden voor de digitale versie om zo het aantal papieren exemplaren te verminderen. Aanmelden? Via ivnmeerssen@gmail.com

E-mailadressen gewenst

Om snel te kunnen communiceren met onze leden zouden we graag zoveel mogelijk e-mailadressen ontvangen. Denk bijvoorbeeld aan een reminder voor een activiteit (Nieuwsflits) of een mededeling voor een wijziging bij een lezing. We gebruiken als IVN Meerssen ook de website en Facebook, maar daar bereiken we niet alle leden mee.

Geef het mailadres door via: ivnmeerssen@gmail.com

Opzeggen van het lidmaatschap kan tot uiterlijk 1 december.

Samenwerkingspartners in de gemeente Meerssen o.a.

Kwallef van Vliek

<http://kwallefvanvliek.nl>

Milieudefensie Meerssen

meerssen@milieudefensie.nl

Stichting Duurzaam Meerssen

<https://www.stichtingduurzaammeerssen.com>

IVN Natuureducatie afdeling Afdeling Meerssen

Secretariaat

De Kling 2, 6235 BJ

Ulestraten

T 06 83200126

E-mail:

ivnmeerssen@gmail.com

Website:

www.ivn.nl/afdeling/meerssen

Bankrekeningnummer

NL20RABO 0132684055 IVN Meerssen

Ledenadministratie

John Bronckers

T 06 41857316

Bestuur

Voorzitter

Marianne van den Berg

Vicevoorzitter

Wim Derks

Secretaris

Frans Ligthart

Penningmeester

Frank Kapsenberg

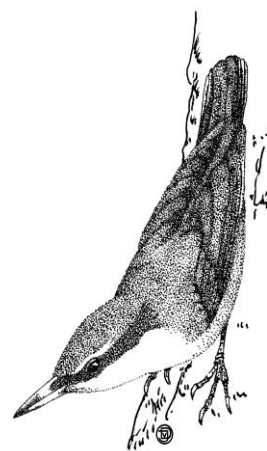
Bestuursleden

Frans van de Kragt

Riekie Notten-Houben

Jan de Veen

Leo Voragen



Coördinatoren van de Werkgroepen:

Communicatie

André Ament

T 06 44189017

Vogelwerkgroep

Bert Merk

T 043 3644339

Activiteiten

Wim Derks

T 043 3643740

Jeugd

Els Derks-van der Wiel

T 043 3643740

Plantenwerkgroep

Leo Voragen

T 045 5442300

Paddenwerkgroep

Frans van de Kragt

T 043 8502832

Landschapsonderhoud

Jo Lexis

T 06 29178743

Zoogdieren

Wim Derks

T 043 3643740

Milieu

Els Derks-van der Wiel

T 043 3643740

Vlindertuin

Gwendolijn van Hulst

T 06 40457084